

POSTANOWIENIE

Dnia 5 grudnia 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Myszka

w sprawie z odwołania A. K.
od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S.
o przeniesienie odpowiedzialności za składki na ubezpieczenie społeczne na
członka zarządu spółki,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 5
grudnia 2018 r.,
na skutek skargi kasacyjnej odwołującego się od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 21 września 2017 r., sygn. akt III AUa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, bez obciążania skarżącego kosztami zastępstwa procesowego pozwanego w postępowaniu kasacyjnym.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w [...] III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 21 września 2017 r. oddalił apelację A. K. od wyroku Sądu Okręgowego w S. VI Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 5 lutego 2016 r. oddalającego jego odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S. z dnia 5 września 2014 r. stwierdzającej, że A. K. jako członek zarządu I. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S. odpowiada całym swoim majątkiem za zobowiązania spółki z tytułu składek na Fundusz Ubezpieczeń Społecznych, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych za lipiec 2010 r., za okres od września

2010 r. do lutego 2011 r. oraz marzec 2012 r. w łącznej kwocie zaległości z odsetkami - 546.087,22 zł.

Sąd drugiej instancji po przeprowadzeniu uzupełniającego postępowania dowodowego potwierdził ocenę Sądu pierwszej instancji, że skarżący nie złożył we właściwym czasie wniosku o upadłość niewypłacalnej spółki i nie wykazał, że nie ponosił winy w terminowym zgłoszeniu wniosku do 14 maja 2014 r., przeto odpowiada za jej zaległości składkowe.

W skardze kasacyjnej skarżący zarzucił naruszenie: 1/ art. 116 § 1 pkt 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (jednolity tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 800 ze zm.) w związku z art. 31 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2017 r., poz. 1778 ze zm.) przez niewłaściwe zastosowanie i obciążenie członka zarządu spółki kapitałowej odpowiedzialnością za zadłużenie spółki przez „przyjęcie, że ponosi on winę w niezgłoszeniu wniosku o ogłoszenie upadłości we właściwym terminie, pomimo iż działania podjęte przez skarżącego uzasadniały przekonanie, że mimo jedynie częściowego płacenia długów spółce uda się jeszcze poprawić kondycję finansową, gdyż sytuacja, w jakiej się znalazła była spowodowana przejściowymi trudnościami, co ewidentnie ma znaczenia dla oceny przesłanki egzoneracyjnej członka zarządu od odpowiedzialności, gdyż obiektywnie oceniając stan majątkowy spółki rzeczywiście miała ona szanse, w możliwym do przewidzenia, krótkim czasie, uzyskać środki na spłatę długów, co z kolei uzasadniało wstrzymanie się z wnioskiem o ogłoszenie upadłości”; 2/ art. 116 § 1 pkt 1 lit. b Ordynacji podatkowej przez niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, że „członek zarządu ponosi winę za niezgłoszenie wniosku o ogłoszenie upadłości spółki we właściwym czasie, w sytuacji gdy jako organ zarządczy spółki opracował i przystąpił do szeregu działań mających na celu poprawę sytuacji finansowej spółki, dopiero zaś po upływie czasu można ocenić efekty tych działań i uznać, iż nie doprowadziły do poprawy sytuacji spółki na skutek załamania rynku usług, czego skarżący nie mógł przewidzieć w momencie podejmowania decyzji o kontynuowaniu działalności, pomimo brania pod uwagę ryzyka gospodarczego”.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazał na występujące w sprawie istotne zagadnienia prawne, (-) „czy w przypadku

przedłożenia przez stronę postępowania dokumentu prywatnego w postaci ekspertyzy sporządzonej przez osobę, co do której kwalifikacji zawodowych w zakresie wydanej ekspertyzy nie ma żadnych wątpliwości, a który to dokument prywatny kwestionuje w całości ustalenia i wnioski wynikające z opinii biegłego sądowego, będącej podstawą rozstrzygnięcia sądu, zobowiązuje ten sąd do usunięcia rozbieżności pomiędzy opinią biegłego w rozumieniu art 278 k.p.c. a dokumentem prywatnym w drodze dopuszczenia dowodu z nowej opinii wydanej przez innego biegłego sądowego, czy też za wystarczające w tym zakresie należy uznać zobowiązanie dotychczasowego biegłego do odniesienia się do ekspertyzy prywatnej?”, (-) „czy w przypadku, gdy wątpliwości odnoszące się do opinii biegłego przeprowadzonej na podstawie art 278 k.p.c. dotyczą wiedzy specjalnej, której sąd procedujący w sprawie nie posiada, za jedyny dowód mogący skutecznie podważyć wnioski opinii wcześniejszej uznać należy dowód z opinii innego biegłego?”, (-) „czy w postępowaniu o ustalenie odpowiedzialności członka zarządu za zobowiązania spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w przypadku bezskuteczności egzekucji z majątku spółki sąd winien brać pod uwagę okoliczności, jakie miały miejsce przy wykonywaniu obowiązków członka zarządu w innej spółce kapitałowej (spółce z o.o.) i przez ten pryzmat (sposób zachowania przy wykonywaniu mandatu w innej spółce) oceniać przesłankę egzoneracyjną w postaci niezgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości bez jego winy przy wykonywaniu mandatu w spółce, której postępowanie dotyczy?”.

Skarżący wniósł o uchylenie w całości wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania temu Sądowi, rozstrzygnięcie o kosztach postępowania za wszystkie instancje, a także na podstawie art. 388 § 1 i 4 k.p.c. - o wstrzymanie skuteczności zaskarżonego wyroku oraz poprzedzającego go wyroku.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną organ rentowy wniósł o odmowę przyjęcia jej do rozpoznania, ewentualnie o jej oddalenie i zasądzenie od skarżącego kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie zasługiwała na przyjęcie do merytorycznego rozpoznania. W pierwszym rzędzie wskazać należy, że skarżący w treści skargi nie sformułował prawidłowo zagadnienia prawnego, ani tym bardziej zagadnienia mającego rangę „istotnego”. Zagadnieniem prawnym jest takie zagadnienie, które wiąże się z określonym przepisem prawa materialnego lub procesowego lub uregulowaniem prawnym, których wyjaśnienie ma nie tylko znaczenie dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy, ale także dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Wskazanie zagadnienia prawnego uzasadniających wniosek o rozpoznanie skargi kasacyjnej powinno zatem nastąpić przez określenie przepisów prawa, w związku z którymi zostało sformułowane i wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Dopiero wówczas Sąd Najwyższy ma podstawę do oceny, czy przedstawione zagadnienie jest rzeczywiście zagadnieniem „prawnym” oraz czy jest to zagadnienie „istotne” (por. postanowienia Sądu Najwyższego z 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002 nr 1, poz. 11; z 13 sierpnia 2002 r., I PKN 649/01, OSNP 2004 nr 9, poz. 158; z 14 lutego 2003 r., I PK 306/02, Wokanda 2004 nr 7-8, s. 51). Twierdzenie o występowaniu istotnego zagadnienia prawnego jest uzasadnione tylko wtedy, kiedy - po pierwsze - przedstawiony problem prawny nie został jeszcze rozstrzygnięty przez Sąd Najwyższy lub kiedy istnieją rozbieżne poglądy w tym zakresie wynikające z odmiennej wykładni przepisów konstruujących to zagadnienie (por. postanowienie z 12 marca 2010 r., II UK 400/09, LEX nr 577468) oraz po drugie - jego wyjaśnienie ma znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy w ustalonym stanie faktycznym (por. postanowienie z 27 stycznia 2009 r., II PK 248/09, LEX nr 736732). Rozstrzygnięcie wątpliwości interpretacyjnych nie może się sprowadzać do odpowiedzi na zarzuty skarżącego skierowane pod adresem zaskarżonego orzeczenia, ani też do odpowiedzi na wątpliwości skarżącego, które można wyjaśnić za pomocą obowiązujących reguł wykładni bądź w drodze prostego zastosowania przepisów (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNP - wkładka 2003 nr 13, poz. 5).

Oderwany od okoliczności przedmiotowej sprawy był problem mocy wiążącej ekspertyzy przedłożonej przez skarżącego, którą jako dokument prywatny zawierający zastrzeżenia skarżącego do uzyskanej przez Sąd pierwszej instancji

opinii biegłego był poddany uzupełniającej weryfikacji przez Sąd drugiej instancji, który „nie dokonał jednak odmiennych ustaleń od tych poczynionych przez Sąd I instancji”. W odniesieniu do zarzutu skarżącego nieusunięcia przez Sąd „rozbieżności pomiędzy opinią biegłego a dokumentem prywatnym” w postaci prywatnej ekspertyzy wskazać należy, że biegły w opinii uzupełniającej z dnia 7 grudnia 2015 r. nie znalazł podstaw do zmiany wniosków zawartych w zakwestionowanej opinii w zakresie wskazanej daty powstania niewypłacalności spółki i ustalonego „czasu właściwego” na terminowe złożenie przez skarżącego wniosku o ogłoszenie upadłości spółki. Dalsza potrzeba uzupełnienia postępowania dowodowego nie może wynikać wyłącznie z niezadowolenia strony z niekorzystnych dla niej konkluzji opinii biegłego, ale wymaga umotywowanych i usprawiedliwionych zastrzeżeń do dotychczasowych opinii. W przeciwnym razie sąd byłby zobligowany do uwzględniania kolejnych wniosków strony dopóty strona nie uzyskałaby opinii zgodnej z jej oczekiwaniami (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2002 r., II CKN 639/99, LEX nr 53135). W tym zakresie nie występuje zatem jakikolwiek problem prawny w zakresie nadal kwestionowanych przez skarżącego ustaleń faktycznych oraz suwerennej oceny prawnej zebranego w sprawie materiału dowodowego, które ponadto usuwały się spod rozeznania kasacyjnego (art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c.).

W konsekwencji oczywiście chybiteż okazały się materialnoprawne zarzuty kasacyjne sformułowane przy wiążących Sąd Najwyższy ustaleniach, że spółka stała się niewypłacalna w 2009 r. i stan ten utrzymywał się w kolejnym roku, a ostateczny termin na złożenie wniosku o ogłoszenie upadłości upłynął w dniu 14 maja 2010 r. Skoro skarżący wymagany wniosek złożył dopiero 14 grudnia 2010 r., to nie wystąpiła okoliczność uwalniająca go od ponoszenia subsydiarnej odpowiedzialności majątkowej członka zarządu za zaległości składkowe, o której mowa w art. 116 § 1 pkt 1 Ordynacji podatkowej w związku z art. 31 ustawy systemowej. Bez istotnego znaczenia w takiej ocenie braku winy skarżącego w zgłoszeniu terminowego wniosku o ogłoszenie upadłości spółki we właściwym czasie był fakt, że w pierwszych trzech kwartałach 2010 r. spółka uzyskiwała dochody z prowadzonej działalności gospodarczej, bo i tak spółka nie była w stanie zaspokoić wszystkich zobowiązań finansowych, skoro jej niedobór majątkowy

wzrósł z prawie 550.000 zł na koniec 2009 r. do blisko 1.000.000 zł pod koniec 2010 r. Prawidłowo Sąd drugiej instancji ocenił, że zaciąganie zobowiązań długoterminowych (kredytów, pożyczek) dla regulacji wymagalnych zobowiązań w wypadku występowania ujemnych kapitałów i braku możliwości generowania rzeczywistych, a nie bieżących bilansowych nadwyżek finansowych, następuje na ryzyko kredytobiorcy, które w razie pogłębienia się stanu niewypłacalności majątkowej nie może prowadzić do pokrzywdzenia wierzycieli, przeto nie stanowi okoliczności zwalniającej skarżącego z odpowiedzialności za długi składkowe spółki.

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy postanowił jak w sentencji na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., bez obciążania skarżącego kosztami zastępstwa procesowego pozwanego organu rentowego w postępowaniu kasacyjnym w zgodzie z art. 102 k.p.c.